

ἐν τῷ πολιτεύματι τῶν Ἀθηνῶν ἢ μείζων ἐμμονὴ πρὸς τὰ πατροπαράδοτα καὶ τις δυσκαμψία τῶν ἡθῶν, ὑποχωροῦσα μετὰ τοὺς νικηφόρους τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνας ἐναντίον τῶν Περσῶν. Ὡς δὲ ἡ πολιτεία, γίνεται τότε σὺν τῇ ἀθηναϊκῇ ἡγεμονίᾳ ἐλευθεριωτέρα καὶ ἡ κοινωνία, ἀποβαίνουσι δὲ καὶ τὰ ἥθη εὐρωότερα καὶ μᾶλλον κεινημένα, συμ- μεταβάλλονται δὲ καὶ αἱ θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ ἡ τέχνη συναυψοῦται καὶ συνεξευγενίζεται καὶ ἐπὶ τῶν τάφων ὡς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ὑπέικουσα εἰς τὸ νέον πνεῦμα τὸ ἐμφυσηθὲν εἰς τὸν λίθον διὰ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Φειδίου. "Ἐκτοτε οἱ ἐπιτύμβιοι λίθοι τῆς Ἀττικῆς παρακολουθοῦσιν ἐν τε τῇ τεκτονικῇ αὐτῶν κατασκευῇ καὶ τῇ γλυπτικῇ διακοσμήσει καὶ ταῖς παραστάσει τὰ διάφορα στάδια τῆς ἀττικῆς τέχνης καὶ τὰς διαφόρους τάσεις τοῦ ἀττικοῦ πνεύματος.

Ἄλλ' ἐπὶ τῶν μετ' Ἀλέξανδρον χρόνων οὐ μόνον τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηνῶν μεταβάλλεται καὶ τὰ ἀττικὰ ἥθη λαμβάνουσι νέαν τροπὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν ταρῶν νομοθεσίαν ἐπέρχεται οὐσιώδης μεταβολή, εἰσηγούμενου Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. Ὁ υἱὸς τοῦ Φανοστράτου, ὃν ἐπέβαλεν εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ δεκαετίαν (317-307 π.Χ.) ὡς ἐπιστάτην ὁ Κάσσανδρος, ἐκρίθη διαφόρος ὑπὸ τε τῶν συγχρόνων αὐτῷ καὶ τῶν νέων ἱστορικῶν. Ἄλλ' ἀναντίρροπον ὅμως εἶνε, ὅτι ὁ παράδοξος ἐκεῖνος ἀνὴρ, οὐ ἡ ψυχὴ ἦτο κράμα ἀρετῶν καὶ κακιῶν, ὁ φιλόσοφος ἄμα καὶ κομψούμενος, ὁ ζωνθίζομενος τὴν κόμην καὶ ὑπαλειφόμενος τὸ πρόσωπον καὶ ἐγγυῶν ἑαυτὸν διὰ μύρων πολυτελῶν, ὁ ἄσματος καὶ θηλυδρίας, ὑπῆρξε καὶ ὁ ἐπανορθώσας τὰ οικονομικὰ τῆς πόλεως καὶ εἰσαγαγὼν θεσμοὺς διαρρυθμίζοντας πολλαχῶς τὰ ἄλλως ἐπὶ αὐτοῦ καὶ ἐν μέρει δι' αὐτοῦ φθειρόμενα δημόσια ἥθη. Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν νόμων τοῦ Φαληρέως ὑπῆρξε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος (Legg. II 26) καὶ ὁ κανονίζων ἄλλως ἢ πρότερον τὰ περὶ τῶν τάφων. Καὶ δὴ διέταξεν ὁ Δημήτριος, ὅπως ἀπαγορευθῆται τὸ ἐξῆς ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιθήσις χρώματος γῆς, ἐπιτίθηται δὲ μόνον στήλη τρίπηγος τὸ πολὺ τὸ ὕψος ἢ τράπεζα ἢ κάλπις, ἐπέστησε δὲ ἴδιον ἄρονοντα πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν τοιούτων διατάξεων. Ἡ δ' ἐπιδοχὰς τῆς τοιαύτης νομοθετικῆς προνοίας Δημητρίου τοῦ Φαληρέως καὶ ἡ διαταχθεῖσα αὐστηρὰ ἐπιτήρησις γίνεται αἰσθητῆ ἀληθῶς καὶ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἡ δ' ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων ἐπερχομένη μεταβολὴ ὀρίζει ἀφ' ἑαυτῆς τὴν μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους διαίρεσιν τῶν ἐπιτυμβίων ἀττικῶν ἀναγλύφων εἰς δύο χρονικὰ ὄρια.

Καὶ τὰ μὲν μέχρι τῶν περσικῶν χρόνων μνημεῖα, ὧν ὀλίγα μόνον περιεσώθησαν, δὲν ἤγαγον εἰς ἀνάγκην ὑποδιαίρεσεως αὐτῶν. Ἄλλως δ' ἔχει τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην τάξιν, τὴν ἀπὸ τῶν περσικῶν πολέμων μέχρι τοῦ Φαληρέως καὶ ἀπ' αὐτοῦ μέχρι τῶν χριστιανικῶν χρόνων. Τὸ πλῆθος τῶν εἰς τὰς δύο ταύτας τάξεις ἀναγομένων μνημείων οὐ μόνον δυνατὴν κατέστησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπέβαλε τὴν ὑποδιαίρεσιν κατὰ τύπους. Οὕτως οὐ μόνον ὑπὸ ἀρχαιολογικῆν ἐποψίν γίνονται διὰ τῆς

τοιαύτης ὑποδιαίρεσεως αἰσθηταὶ αἱ διαφοραὶ ἐκφάνσεις τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐποψίν τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων καὶ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ἐννοιῶν τοῦ ἠθικοῦ κόσμου τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων εἰς δύο μὲν βαθύτερον εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ καθίσταται εἰς ἡμᾶς εὐχερестέρα ἢ κατανόησις καὶ ἐρμηνεία τῶν ἐνδιαθέτων νοημάτων τοῦ μεγάλου ἐκείνου λαοῦ, εὐρισκομένου πρὸ τοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου.

[Ἔπεται συνέχεια]

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

KIMON ANDREAΔΗΣ¹

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

I'.

Εἶναι ἤδη δεκαοκταετής ὁ Νικόλαος Βερτῆς. Ἀπὸ τετραετίας μαθητὴς ἐν τῷ γυμνασίῳ, πρὸ ἔτους μόνον ἠδυνήθη νὰ ἀνέλθῃ τὴν βαθμίδα τῆς δευτέρας τάξεως.

Ὁ δὲ γυμνασιάρχης του ἐδήλωσε κατηγορηματικώτατα τὰ ἐξῆς εἰς τὸν θετὸν αὐτοῦ πατέρα.

— Ὅπως πηγαίνει αὐτὸ τὸ παιδί, θὰ κάμῃ ἄλλα τρία χρόνια εἰς τὴν δευτέρα τάξιν, ἂν δὲν ἀποβληθῇ. Καὶ ὑπομονὴ ἂν δὲν ἔπερνε τὸ κεφάλι του. Ἀλλὰ αὐτὸς εἶναι ὅλος πνεῦμα καὶ εὐφυΐα ἀδάμαστη. Συχαίνεται ὅμως τὰ γράμματα, ὅπως συχαίνεται τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐπρέπεια. Ρέμπελο παιδί, κύριε λοχαγέ. Πρέπει νὰ τὸ προσέξετε, ἀφοῦ τὸ ἀγαπάτε τόσο.

Καὶ τί περισσότερον νὰ πράξῃ ὁ ἀτυχῆς; Ἀπέκαμνε καὶ ἐξηντλείτο εἰς νοηθείας. Ἀλλὰ ἦτο τόσον θερμὸν τὸ φίλτρον, καὶ τόσον ἀνίσχυρος ἡ θέλησις αὐτοῦ, ὅπως τῷ ἐπιβληθῇ, ὥστε αἱ συμβουλαὶ ἐλάμβανον τὸν τύπον παρακλήσεων καὶ ἰκεσιῶν. Δὲν εἶχε κἄν τὴν δύναμιν νὰ τὸν ἐπιτιμήσῃ. Καὶ ὅμοια ἐπανελαμβάνοντο κατὰ πάσαν νέαν τοῦ Νικολάου παρεκτροπὴν ἐν ἐκχειλίσει ἄλλοις πικροῦ.

Μὴ, Νίκο, μὴ παιδί μου, μὲ πικραίνεις τόσο! τὸ βλέπεις ὅλας μου τῆς ἐλπίδες σὲ σένα τῆς κρέμασα. Δόσε μου τὴν εὐτυχία νὰ περιφανεύωμαι μιά μέρα γιὰ σένα, δόσε μου τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ λαχτάρια μου, τὰ δάκρυά μου δὲν θὰ πάνε χαμένα. Τὸ βλέπεις ἄλλο δεσμὸ στὸν κόσμον δὲν ἔχω! μού φαίνεται ὅτι ἦσουν πάντα δικός μου, ὅτι ἐγεννήθηκες στὰ χέρια μου. Καὶ ἡ διασκέδασις καὶ ἡ χαρὰ χρειάζονται στὰ παιδιά, ὅπως στὰ λουλουδία ὁ ἥλιος. Ποιὸς λέει ὄχι; Ἀλλὰ διασκέδασις ἄξια τιμίου παιδιοῦ, ἀλλὰ μὲ φίλους ποῦ νὰ μὴ κατασχύνῃ καὶ ἐσένα καὶ ἐμένα ἢ συντροφιά τους. Εἶμαι, πές, πατέρας σου! καὶ τὸ ὄνομά μου θὰ σοῦ τὸ δῖνα κ' αὐτό, ἂν δὲν εἶχες τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα σου, τιμίου, ἐργατικοῦ στρατιώτου, ποῦ σὲ ἐλάτρευε, καὶ ποῦ δὲν μού ἐπιτρέπει ἢ συνείδησις νὰ θελήσω νὰ τὸ πετάξῃς στὸ δρόμο.

¹ Ἴδε σελ. 263.

Ἄλλὰ ὁ Νικόλαος, ὅτε μὲν συγκατένευε νὰ παρ-
ραμένη ἀκούων ἀφηρημένος τοὺς μονολόγους τού-
τους, δάκνων τοὺς ὄνυχάς του καὶ οὐδὲν ἀπαντῶν,
ἄλλοτε δὲ ἀπεκρίνετο μετ' ἀδμονίας, σχεδὸν αὐ-
θαδῶς, ὅτι τίποτε δὲν κάνει, ὅτι μελετᾷ: ὅσο μπο-
ρεῖ, ὅτι ἐφούσκωσε πλεῖα τὸ σῆκότη του νὰ τὸν ψάλλῃ
ἔτσι ἄδικα καὶ νὰ τὸν βασανίζῃ. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ
ἐτρέπετο εἰς φυγὴν, κατερχόμενος δρομαίως τὴν κλί-
μακα καὶ ἐξαφανιζόμενος. Τοῦτο δὲ συνέβαινε συ-
νηθέστατα, ὅταν συνέπιπτε νὰ ἠχῆσῃ τὸ συνθημα-
τικὸν σύριγμα τῶν φίλων του, οἱ ὅποιοι τὸν ἐκάλουν
διερχόμενοι κάτωθεν τῆς οἰκίας.

Καὶ ἰδαπάνα ἀφειδῶς ὁ Κίμων ἐκ τοῦ γλίσχρου
μισθοῦ του, τοῦ μόνου αὐτοῦ πόρου διὰ τὴν ἀνα-
τροφὴν του. Συνέπιπτε νὰ ἔχῃ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπο-
χὴν τρεῖς καθηγητὰς πρὸς ἄσκησιν τοῦ Νικολάου
διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ μεταπηδήσῃ εἰς τὴν τρίτην τά-
ξιν. Ἄλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν τὸν εὔρισκον κατ'
οἶκον, διότι κατ' αὐτὰς τὰς ὥρας μετέβαινε νὰ
ζυθοποτῇ ἢ νὰ χαρτοπαίξῃ εἰς ἀπόκεντρα καφε-
νεῖα τῶν συνοικιῶν.

Καὶ ὁμοῦ ὁ πατὴρ του ὑπῆρξε τύπος ἐντίμου
καὶ φιλέργου ἀνθρώπου, ἡ μήτηρ του χρηστὴ καὶ
φιλόστοργος.

Ἄλλὰ τίς οἶδε, τίνα λανθάνοντα ἐν τῇ γενεᾷ αὐ-
τῶν μικροβία ὀργανισμοῦ ὑποῦλου, ὀργανισμοῦ
ἀπροσίτου εἰς τὴν ἀρετὴν, μετεβίβασαν εἰς τὸ τέκνον
τοῦτο, χωρὶς νὰ ἐκδηλωθῶσιν εἰς αὐτούς:

Πότε ἡ φυσιολογία θὰ ρίψῃ φῶς ἐπὶ τῶν φαινο-
μένων τούτων τοῦ ἀταβισμού, κατὰ τὰ ὅποια αἱ
ἀρεταὶ καὶ τὰ ἐλαττώματα, τὰ ψυχικὰ πάθη, καὶ
αὐτὰ ἐπὶ τὰ ἐπίκτητα, μεταβιβάζονται διὰ τῆς κλη-
ρονομικότητος, μεταπηδῶντα ἐνίοτε τὰς γενεάς,
ἀδρανῶντα, ἀφανῆ, κρυπτόμενα ἐν τῷ υἱῷ, διὰ νὰ
ἐκδηλωθῶσιν εἰς τὸν ἕγγονον, ὡς ἐάν, ἐξαντλούμενα
καὶ ἀτονῶντα ἐν μιᾷ γενεᾷ, ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκη
ἀναπαύλας μακρᾶς, σταθμοῦ τινος, ἐν τῷ ὁποίῳ
νὰ συνταχθῶν καὶ ἀναπτυχθῶν βραδύτερον:

Ἴσως ποτέ. Ἄλλ' ἂν δὲν ἐξηγητῆται, ὑφίσταται
ἐν τούτοις ἀναμφισβήτητον τὸ φαινόμενον. Καὶ
τοῦ φαινομένου τούτου μαρτύριον ἦτο τοῦ νεανίου
τούτου ὁ χαρακτήρ.

Τὸ ἐλάττωμα ἦτο ἐν αὐτῷ φυσιολογικόν, ἀπὸ
γενετῆς. — Ἐκ μικροτάτης δὲ ἡλικίας, πρὸ πάσης
ἔτι ἐπ' αὐτοῦ ἐπιδράσεως τῆς μιμήσεως κακῶν
ἕξεων, ὀφθαλμὸς διαυγῆς, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ συνε-
σκότιζεν ἡ σπογγή, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιληφθῇ σπο-
ραδικῶν, μεμονωμένων, ἀλλὰ χαρακτηριστικῶν
αὐτοῦ ἐκδηλώσεων.

Καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδαφους τούτου τοῦ γονίμου ἄρθου
ἐρρίπτοντο τὰ σπέρματα τῆς διαφθορᾶς διὰ τῆς
μιμήσεως ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν κακῶν σχέ-
σεων τῶν διεφθαρμένων φίλων, καὶ ἐβλάστανον καὶ
ἀνεπτύσσοντο μετὰ σφρίγγους.

Ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ κραιπάλη τὸν εἵλκυον, ὅπως
τῆς φλογὸς ἢ λαμπηδῶν τὴν χρυσαλίδα· καὶ ὠλί-
σθαινε μετὰ ἰλιγγιώδους ταχύτητος ἐπὶ τοῦ προανοῦς
τῆς ὀκνηρίας καὶ τῶν κακῶν ἕξεων. Ἡ τερηδῶν
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐχώρει οὕτω προβαίνουσα καὶ κα-
τατρύγουσα βαθύτατα, ὡς ραγέδιαινα, πᾶν τυχόν

ἐν αὐτῷ ἀγαθὸν σπέρμα. Καὶ οἱ λόγοι του καὶ αἱ
πράξεις του ἀνέδιδον κατὰ μικρὸν περὶ αὐτὸν βα-
ρυτέρας τῆς διαφθορᾶς τὰς ἀναθυμιάσεις.

Ἴσως ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν πεθαιργίαν, τὴν ἀλύγι-
στον ἐπιβολὴν καὶ τὰς σκληρὰς ποιὰς πατρὸς ἀτέγ-
κτου θὰ ἠδύνατο νὰ δαμασθοῦν ἀπὸ τῶν πρώτων
ἐκδηλώσεων τοῦ παιδὸς τούτου τὰ ἐνοστικτα.

Ἄλλ' ἡ ἐντασις τῆς ἀγάπης ἀφῆρει ἀπὸ τοῦ
Κίμωνος ὅλον τῆς ψυχῆς τὸ σθένος, καὶ δὲν ἐπέτρε-
πεν εἰς αὐτὸν νὰ μετέλθῃ τὸ αὐστηρὸν ἐκεῖνο κύρος,
τὸ ὁποῖον δαμάζει τοὺς ἀτιθάσσους. Ἐτρεμε δι' αὐ-
τόν, ἦτο δυστυχῆς ἂν τὸν ἐβλεπεν ἀπλῶς νὰ μελαγ-
χολῆσῃ, καὶ θὰ ἐδίει τὴν ζωὴν του διὰ νὰ ἀποτρέψῃ
ἀπ' αὐτοῦ ἐν δάκρυ. Εἰς τὴν ἀτολμίαν δὲ αὐτοῦ,
ὅπως τῷ ἐπιβληθῇ τραχύτερον, συνετέλεσαν κατὰ
πολὺ καὶ αἱ βαρεῖαι νόσοι, ἃς διῆλθε κατὰ τὴν μι-
κρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν, ἐξ ὧν ὡς ἐκ θαύματος τὸν
ἔσωσεν ἡ φιλοστοργία του. Ἐνόμιζεν ὅτι ἤρκει νὰ
θλιβῆ ὁ μικρὸς του, διὰ νὰ τὸν ἴδῃ ὀδυνηρῶς ἀσθενῆ,
διωκόμενον ὑπὸ τοῦ θανάτου.

Ὁ δὲ Νικόλαος ἐν τῇ πονηρᾷ αὐτοῦ εὐφραδίᾳ διέ-
γνω, ὅτι ἦτο κύριος τοῦ παιδίου, καὶ ἀπεθρασύνετο
καθ' ἐκάστην περισσώτερον. Τὸ σχολεῖον δὲν τὸν
ἐβλεπεν ἐπὶ ἡμέρας. Πολλάκις δὲ ἄφικε τὸν θετὸν
αὐτοῦ πατέρα νὰ τὸν ἀναμένη τὴν ἐσπέραν ἐπὶ
ὥρας νῆστις.

Νύκτα τινὰ οὐδ' ἐνεφανίσθη κἄν μέχρι τῆς
πρωίας. Ἡ ἀπόγνωσις τότε ἤγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ
τοῦ Κίμωνος ὀγκώδη κύματα ὀργῆς καὶ ἔσχε τὴν
δύναμιν νὰ τὸν ἐπιτιμῆσῃ μετὰ σκληρότητος ἀγρίας.

Ἄλλ' αὐτὸς ἀναιδῶς προπετής, ὑψαύχην, ἐν
παραζάλλῃ ἐπὶ ἐκ τῆς νυκτερινῆς κραιπάλης ἤγειρε
τὴν κεφαλὴν.

— Γὰρ νὰ ἔχουμε καλὸ ρῶτημα; Ἐπειδὴ μὲ
ἐβίασες νὰ σὲ λέω πατέρα μου, ξεγνᾶς ὅτι δὲν εἶ-
σαι γὰρ μένα τίποτε, καὶ ὅτι δὲν ἠμπορεῖς νὰ μὲ
πατσουβουριάξῃς ἔτσι καὶ νὰ μὲ κἀνῃς ὅπως θέλεις:

Οἱ λόγοι οὗτοι ὡς σίδηρος πετυρακτωμένος διεπέ-
ρασαν τοῦ Κίμωνος τὴν καρδίαν, εἰς τὴν ὁποίαν
συνέρρευσε μέχρι πνιγμοῦ τὸ αἷμα. Οἱ ὀφθαλμοὶ
του διεστάλησαν· καὶ ἐπὶ τῆς λευκῆς ὡς σουδαρίου
μορφῆς του ἐκύλισαν δάκρυα καυστικῆς ὀδύνης,
δάκρυα λυσσώδους ὀργῆς κατὰ τῆς αἰγμηρᾶς ἐκεί-
νης ψυχῆς.

Ἐσχε τὴν δύναμιν νὰ ἐγερθῇ. Καὶ ὠθῶν αὐτὸν
μετὰ δυνάμεως πρὸς τὴν θύραν,

Ἄ! Δὲν εἶμαι λοιπὸν τίποτα γιὰ σένα; εἶπε,
πήγαινε· πήγαινε μακρὰ· ποτέ πλεῖα νὰ μὴ σὲ
ἴδων τὰ μάτια μου. Ἄς σὲ κυνηγήσῃ ἀλύπητα
τοῦ Θεοῦ ἢ κατάρρα.

Ὁ ἀγὼν οὗτος ὑπερέβαινε τὰς δυνάμεις του.
Ὅταν δὲ τὸν εἶδε κατερχόμενον τὴν κλίμακα, τὰ
ὑπὲρ πᾶν μέτρον διαταθέντα νεῦρά του ἐχάλασεν ἡ
ὀδύνη, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ καθίσματος πνιγόμενος
ὑπὸ λυγμῶν.

Ἄλλ' εἶτε τὸ ράσμα τῆς ἐγκαταλειψέως, ἢ εἰδῶν
τῆς ἀγρίας ἐρημίας, ἢ ὁποῖα ἠνοίγετο ἐνώπιόν του,
εἶτε ἐνδιάθετος ἐξέγερσις ἔχρους τινὸς ἀγαθῆς ὀρυγῆς,
λανθανούσης ἐν αὐτῷ, ἔφεραν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ
Νικολάου Βερτῆ ἄμεσον ἀντίδρασιν. Τὸν ἐπέτρεψεν

ἡ ὄργη ἐκείνη ἡ ἀγρία, ἡ ὁποία τὸ πρῶτον ἤδη ἐξεφράγη ἐν τῇ ἡρέμῳ τοῦ Κίμωνος ψυχῇ, τὸν διέσεισεν ἡ τραγικὴ ὀδύνη του.

Ἀνένηψε παρευθὺς· καὶ δάκρυα, ἀληθῆ δάκρυα ἀνέβλυσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Τὰ ἀνήγαγεν ἡ μεταμέλεια; Ἦσαν ἐκδήλωσις τῆς ἐγωιστικῆς λύπης τοῦ ἀποδιωκομένου, τοῦ τρόμου αὐτοῦ, μὴ ἔχοντος πλέον ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει; Διότι εἰς τὰς δειλάς, τὰς ἀνάδρους φύσεις διὰ τῶν δακρῶν ἐκδηλοῦται συνθέστερον ὁ φόβος.

Ὅπως δῆποτε ἀνῆλθε πάλιν τὴν κλίμακα καὶ ταπεινωμένος καὶ ὀλοφυρόμενος ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα τοῦ Κίμωνος, λέγων πρὸς αὐτὸν μετὰ φωνῆς σπαρρακτικῆς.

— Συγῶρα με, πατέρα μου, σοῦ ἔφταιξα πολὺ, συγῶρα με.

Ἡ ἐπίκλησις αὐτῆ ἦτο τὸ σάλπισμα τὸ ἐγερτήριον διὰ τὴν ἀνεξάντλητον στοργήν, ἡ ὁποία εἶχε συμπτυχθῆ περιφορὸς ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Κίμωνος.

— Νὰ σὲ συχωρέσω λές, ἀγαπημένο μου παιδί! Ὅχι. Μὴ μοῦ ζητῆς νὰ σὲ συχωρέσω, γιατί τότε θὰ πιστέψω πὼς τὰ εἶπες ἐσὺ αὐτὰ τὰ λόγια τὰ φαρμακερά· καί, ἂν τὸ πιστέψω, θὰ μὲ σκοτώσῃ αὐτό. Δὲν τὰ εἶπες ἐσὺ. Τὰ εἶπε ἡ ζάλη τοῦ μεθυσιοῦ, ποῦ σὲ ἐσπρωζαν οἱ κακοὶ συντρόφοι σου· ἐσὺ τὰ ἐσυλλάβιζες μονάχα τὰ βρωμερὰ λόγια, χωρὶς νὰ νοιώθῃς τί λές. Ἀλήθεια Νίκο μου:

— Δὲν τὸ ἤθελα, πατέρα μου.

— Δὲν τὰ εἶπες ἐσὺ· τὸ ξέρω. Καὶ πὼς μποροῦσε νὰ τὰ πῆ αὐτὰ τὸ παιδί ποῦ ἐπῆρα ὁ φτωχὸς ἐγὼ ἀγκαλιὰ ἀπὸ τῆ μπαράκα ἐκείνη τὴν ξύλινη, τὴν κρύα, τὴν ἐρημωμένη ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα του; ποῦ τὸ ἀνάστησα, ποῦ τὸ μεγάλωσα στὰ χέρια μου;

Καὶ τὸν κατεφίλει καὶ τὸν ἐσφιγγεν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἐνῶ αἰθρία εὐδαιμονίας ἐφώτιζε τὴν δακρῶδες κροτον μορφὴν του.

Παρῆλθον δύο ἀκόμη ἔτη ἐν ὑπαμοιβῇ ἐλπίδων καὶ ἀποθαρόσεως, πικριῶν καὶ παραμυθίας.

Ἐν τούτοις ἡμέραν τινὰ κατόπιν πικροῦ παραπόνου τοῦ Κίμωνος, διὰ τὴν ἀμέλειάν του, ἐπειδὴ ἔμεινε πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ τάξει,

— Ἐέρεις, πατέρα, τοῦ λέγει, ἀπεφάσισα νὰ καταταχθῶ στὸ στρατό. Δὲν θὰ γεράσω στὴν τρίτη τοῦ γυμνασίου. Ἄν δὲν μοῦ ἐναντιωθῆς καὶ μὲ βοηθήσῃς, πάει καλά. Ἀλλοιῶς θὰ πάρω καὶ γὼ τὰ μάτια μου, γιὰ τὸ ἐξωτερικό, γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, ὅπου μὲ βγάλη ἡ ἄκρη.

Τὸν παρεκάλεσε, τὸν ἰκέτευσεν ὁ Κίμων νὰ παραιτηθῆ τοῦ σχεδίου τούτου, ἀλλ' ὄλαι του αἰ νοουθεσίαι προσέκρουον εἰς τὴν αὐτὴν ἐπώδον.

— Ἄν δὲν μὲ ἀφήσῃς, θὰ πάρω τὰ μάτια μου.

Ἦρκει ἡ ἀπειλὴ αὐτῆ τῆς ὁποίας ἐγνώριζε πόσον ἦτο εὐχερὴς ἡ ἐκτέλεσις διὰ νὰ τὸν παραλύσῃ. Ἐβλέπε πάλιν περὶ αὐτὸν τὸ κενὸν τὸ μέλαν, τὴν μόνωσιν καὶ ἐρρίγησε.

Νὰ μὴ βλέπῃ πλεῖα τὸ παιδί του, τὸ δημιουργημά του, νὰ μὴν ἠμπορῆ νὰ τὸν ἀγαπᾷ, νὰ τὸν βοηθῆ; Ὅχι· αὐτὸ εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ ὅτι ἠμπορεῖ νὰ βαστάξῃ. Ναί, εἶναι ἀλήθεια, τὸν φαρμα-

κάνει συγῶ· τὰ ιδιώματά του αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ τὸν κάνουν κάθε μέρα δυστυχισμένο· ναί, ὑποφέρει σκληρὰ ἐξ αἰτίας του. Ἀλλὰ τὸν ἐσυνήθισε νὰ τὸν νομίζῃ παιδί του· καὶ ποῖός ἠμπορεῖ μὲ ὅσα καὶ ἂν τραβάη, νὰ συλλογιστῆ, ὅτι δὲν θὰ ἰδῆ πλεῖα τὸ παιδί του, ὅτι δὲν θὰ ἠμπορέσῃ πλεῖα νὰ τοῦ κἀνῃ καλὸ; Ἐπειτα βλέπει κάποτε καὶ καλαῖς ἡμέραις· καὶ κάποτε ἀκούει ἀπὸ τὸ στόμα του ἕναν καλὸ λόγο ποῦ τοῦ στυλόνει τὴν καρδιά· θὰ στρώσῃ ὁ Νίκος του· εἶναι καὶ ἡ ζούρλιας τῆς ἡλικίας. Παιδί, βλέπεις, εἶναι ἀκόμα. Καὶ στὸ ὕστερο νὰ τοῦ φύγῃ ἔτσι, νὰ μπαῖνῃ τὸ βράδυ καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἐλπίδα νὰ τὸν δῆ; Νὰ μὴ ξέρῃ ζῆ ἄραγε τὸ παιδί του; ἀπέθανε; καὶ ἂν ζῆ, τί τάχα νὰ τραβάη ἡ καρδούλα του στὰ ἔρημα τὰ ζένα; Ἄ, ὄχι!

Καὶ ἐνέδωκε. Καὶ ἠσθάνθη ἀληθῆ εὐδαιμονίαν, ὅταν τὸν εἶδε τὸν ὠραῖον νεανίαν, μὲ τὴν κομψὴν περιβολὴν τοῦ στρατιώτου. Καὶ ἐνεθυμήθη τὴν νεότητά τὴν ἰδικήν του, τὰς παλαιὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του ἐν τῷ στρατῶνι, καὶ ἐτι περισσότερον τὸν ἠγάπησε.

Ἦτο εὐτυχὴς καὶ μόνον βλέπων αὐτὸν μὲ τὸ ἀνδρικόν του παράστημα, εὐθυτενῆ, ὑπερήφανον εἰς τὰς ἀσκήσεις, εἰς τὰς παρατάξεις, εἰς τὰς φρουράς. Ἡ πατρικὴ του καρδιά ἐφαιδρύνετο, καὶ συνεκινεῖτο ὅταν παρηκολούθει τὰ πρῶτα αὐτοῦ βήματα ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ὄπλων, ὅπως μᾶς συγκινοῦν τὰ πρῶτα ἀσταθῆ βήματα τῶν βρεφῶν.

Καὶ ἐτρέφετο μὲ τὰ ὄνειρα τοῦ μέλλοντος. Τί δικηρο ποῦ εἶχε τὸ θετό του τὸ παιδί νὰ θελήσῃ νὰ καταταχθῆ. Εἶναι ἔξυπνος, καλὸς στρατιώτης· ξέρεται γράμματάκια του, καὶ γλήγωρα θὰ κάμῃ δρόμο. Θὰ γείνη ἀξιωματικός. Θὰ ὑπηρετοῦν μαζὺ στὸ ἴδιο τάγμα συναδέλφοι, φίλοι πές. Τί εὐτυχία! Καὶ ὅταν θὰ πηγαῖνῃ φρουρὰ στὸ παλάτι ὁ μικρὸς του μὲ τὴν μεγάλη τὴν στολή, μὲ τὸ ὄσκολο στὸ στήθος πὼς θὰ τὸν καμαρόνει, πὼς θὰ πηγαῖνῃ ἐκεῖ στὸ φυλακεῖο νὰ τοῦ κἀνῃ συντροφιά τῆς ἀτελειώταις ὥραις τῆς σκλαβιάς!

Καὶ ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν ἐφαίνετο ἤδη δαμαζόμενος ὁ Νικόλαος Βερτῆς. Ὁ δὲ Κίμων ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν συμπεριφορᾷ του, ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε τὴν νικίαν στοργὴν θερμότεραν, τὸν χαρακτῆρά του βελτιούμενον καὶ τὸ ἦθος του ἀνορθούμενον εἰς ἀρετὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν.

Ἦτο πολὺ εὐτυχὴς τότε ὁ Κίμων καὶ τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ ἐκορύφωσεν ἕτερον μέγα γεγονός ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ βίου του.

ΙΑ'

Ἐν τῷ ὑπογείῳ τῆς οἰκίας, ὅπου κατοῦκε ὁ Ἀνδρεάδης, διέμενον ἡ χήρα Ἄννα Καρταλᾶ, βάρπτρια ἐνδυμάτων τοῦ σερμοῦ, εἰς τὸν ἐγκέφαλον τῆς ὁποίας εἶχε καρφωθῆ ἡ μονομανία νὰ ἀποκτήσῃ δι' ἀμφοτέρας τὰς θυγατέρας τῆς, τὴν Ἀμαλίαν καὶ τὴν Ἀνθὴν, διδασκαλικά διπλώματα.

Καὶ ἐτυρλόνετο ἐν διαβρωτικῇ νυχθημέρῳ ἐργασίᾳ, διὰ νὰ ἐπαρκῆ εἰς τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τὰς δαπάνας.

Ἦσαν ἀληθῶς περικαλλεῖς κόραι, καὶ εἶχε πολὺ

δίκαιον νὰ τὰς παρατηρῆ καθ' ἐκάστην πρωΐαν μετὰ θαυμασμοῦ ἢ κυρία Καρταλά, ὅταν ἐξεστράτεον διὰ τὸ Ἀρσάκειον μετὰ τὸ ἐπιβλητικὸν δέμα τῶν ὀγκωδῶν διδασκτικῶν βιβλίων καὶ τοὺς καλαθίσκους τῆς λιτῆς τροφῆς τῶν ἀνὰ χεῖρας.

Ἡ Ἀμαλία δεκαεπταεῖς ἔλαβεν ἤδη τὸ πολυπόθητον δῖπλωμα. Ἦτο τοῦτο θρίαμβος, διὰ τὴν μητέρα τῆς ἄγονος ὁμως θρίαμβος διότι διετία παρήλθεν ἔκτοτε, χωρὶς νὰ κατορθωθῆ ἡ εὐρεσις θέσεως διὰ τὴν νεαράν διδάσκαλον. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τῆς ἀτυχίας ἀπὸ ἔτους ἤδη ἡ ἀσθένεισις τῆς ὀράσεως τῆς μητρὸς κατέστησεν εἰς αὐτὴν ἀδύνατον πᾶσαν ἐργασίαν.

Ἡ ἀνέχεια δὲν ἐθράδυνεν οὕτω νὰ ἐγκαθιδρυθῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, τῇ ἄνευ προστάτου. Διότι ἡ κυρία Ἀμαλία, ἡ ὁποία εἶχε σπουδάσει αρκετὰ καλὰ τὴν παιδαγωγίαν, τοὺς κλασικοὺς, τὰ μαθηματικά, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πραγματογνωσίαν καὶ τὴν φυσιογνωσίαν καὶ τὴν λογικὴν (θεωρητικῶς ἐννοεῖται) ἦτο ἄχρηστος πρὸς πᾶν ἔργον, ἐξερχόμενον τῆς σφαιρῆς τῶν ἀνωτέρω γνώσεων, ἰδίᾳ δὲ ἦσαν πολὺ ψυχραὶ αἱ μετὰ τῆς βελόνης καὶ τῆς ῥαπτικῆς μηχανῆς σχέσεις τῆς ἄλλως, οὐδὲ ἂν ἤξευρεν νὰ τὴν χειρισθῆ, θὰ ἠδύνατο ποτὲ νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς ἄλλο βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ἔξω τοῦ κύκλου τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς προορισμοῦ. Ἀλλ' ὁ διορισμός, ὁ ἀτυχῆς αὐτὸς διορισμός, δὲν ἤρχετο καὶ ἡ κυρία Ἀμαλία, ῥυμουλκοῦσα τὴν μητέρα τῆς διέτρεχεν ἡ ταλαιπώρος τὰς ὁδοὺς καὶ ἀνῆρχετο τὰς κλίμακας ὑπουργείων καὶ οἰκῶν συγγενῶν, βουλευτῶν, πολιτευομένων, ἀκάρπως, ἐννοεῖται, διότι ἡ ἐκ τριῶν γυναικῶν οἰκογένεια οὐδεμίαν διέθετε ψῆφον.

Τοιοῦτῳ τρόπῳ ὅλον τὸ βῆρος τῆς συντηρήσεως τῆς οἰκογενείας ἔπεσεν ἐπὶ τῆς μικροτέρας τῆς Ἀνθῆς, ἡ ὁποία ἐδέησε νὰ καταλίπῃ τὸ φιλόδοξον ὄνειρον τοῦ διδασκαλικοῦ διπλώματος, καὶ νὰ ἐπαρκῆ μόνη αὐτὴ διὰ τῆς βελόνης τῆς εἰς τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας.

Ὁ Ἀνδρεάδης, ὡς γείτων, παρηκολούθει τὰ τοῦ βίου τῶν πτωχῶν τούτων γυναικῶν καὶ ὁσάκις ἀνῆρχετο ἢ κατῆρχετο τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου του προσέβλεπε μετὰ πολλῆς συμπαθείας τὴν ἀβρᾶν αὐτὴν κόρην, ἡ ὁποία μόνη παρέμενον ἐν τῷ οἴκῳ, κύπτουσα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς, καθ' ὅλας τὰς μικρὰς ὥρας τῶν περιπλανήσεων τῆς μητρὸς τῆς μετὰ τῆς διδασκαλίσεως ἀδελφῆς τῆς.

— Ἡ καὶ μὲν ἡ κόρη διενόετο με πόση ἀγγελικὴ αὐταπάρανησι θυσιάζεται γιὰ τὴν μητέρα τῆς καὶ γιὰ τὴν ἀδελφὴ τῆς.

Καὶ ἡσθάνετο ἰδιόζουσαν εὐχαρίστησιν, ὅχι ἀμέτοχον γλυκείας συγκινήσεως, χαριετῶν αὐτὴν πάντοτε ὁσάκις διήρχετο πρὸ τοῦ παραθύρου τῆς. Εἶχε πεποιθήσιν ὅτι ἐπραττε τοῦτο ἐκτίων φόρον σεβασμοῦ πρὸς τὴν καλοκάγαθον ἀφοσιώσιν τῆς ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας.

Κατὰ μικρὸν προσήλθον ἐπ' αὐτῆς βαθυτέρον, ἐταστικώτερον τὸ βλέμμα. Ὅταν δὲ ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν ἢ τὴν μητέρα καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς, ἀσυνειδήτως εὕρισκε πάντοτε ἀφορμὴν νὰ συνάπτῃ μετ' αὐτῶν διάλογον, τὸν ὁποῖον ἔτροφε ζωηρῶς, ἡ εὐθυμία, ἡ

ἀναισθητικὸς φλυαρία τῆς διδασκαλίσεως, ἐνῶ ἡ Ἀνθῆ προσηλωμένη ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς, κάτω νεύουσα, ελάχιστα μετείχε τῆς διαλέξεως.

Ἀλλ' οἱ ὀλίγοι λόγοι τῆς ἐπέδρων κατὰ τρόπον παράδοξον ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ Κίμωνος. Ἡ συναίσθησις εὐτυχίας τινὸς ἀδιὰγνωστου, ἀκκατλήπτου τὸν κατέκλυζεν.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο θαυμασμός. Εὕρισκεν ὅτι ἡ κόρη αὐτὴ ἐξεδήλωνε μετὰ τοὺς ὀλίγους τῆς λόγους, διαύγειαν πνεύματος γοητευτικῆν, βαθύτητα κρίσεως καὶ πρὸ πάντων εὐγένειαν αἰσθήματος κατανύσσουσαν τὴν ψυχὴν.

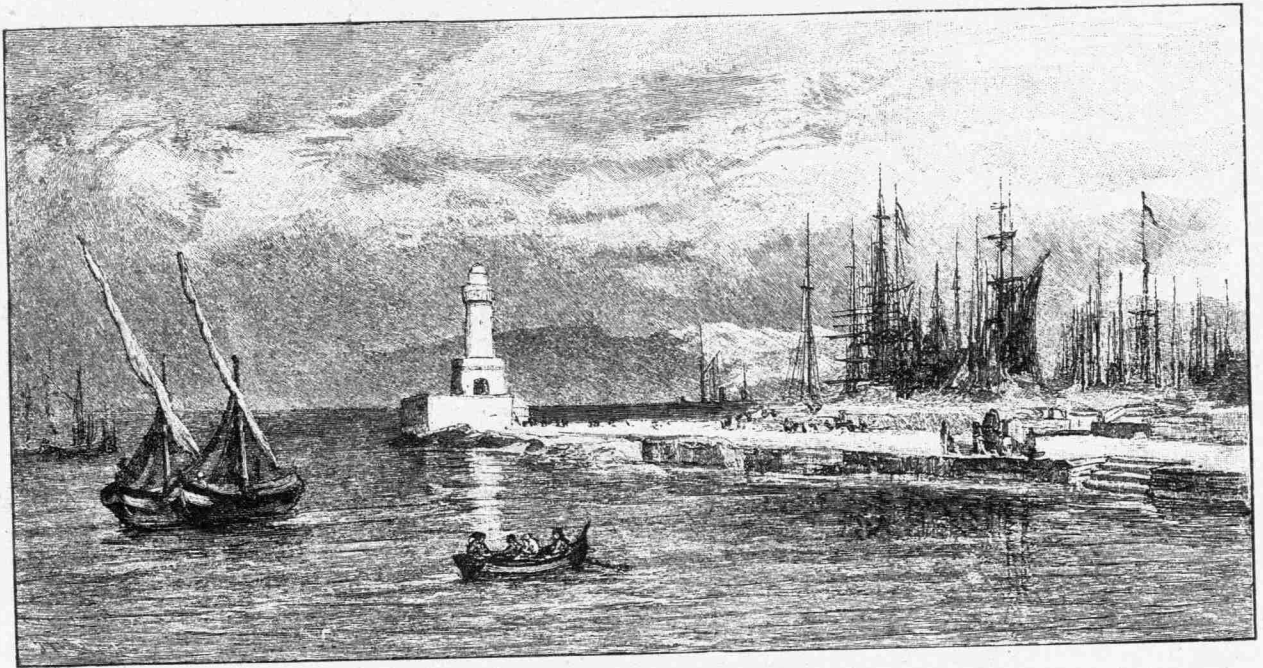
Ὁ ἴδιος ἐν τούτοις κατεπλήσσετο πρὸ τῆς ἐπιδράσεως ταύτης, διότι ἐπισκοπῶν ἑαυτὸν καὶ προσπαθῶν νὰ διεισδύσῃ εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐστάθμιζεν ἐκ τῶν λόγων τῆς, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῆς Ἀνθῆς τὰ χαρίσματα, ἠναγκάζετο νὰ ὁμολογῆ εἰς ἑαυτὸν, ὅτι ποτὲ δὲν κατώρθωσε νὰ προσέξῃ εἰς τοὺς λόγους τῆς, ὅτι ὅπως εἰς τὸ μελόδραμα συγκαλύπτει τῶν στίγων τὰς καλλονάς, τῆς μουσικῆς ἢ γοητείας, οὕτω συνέβαινε καὶ εἰς αὐτόν, ὅταν ἐλάλει ἡ Ἀνθῆ ἤκουε μόνον μουσικῆν, ἄπλῶς τὸ γλυκὺ μέλος τῆς φωνῆς τῆς.

Καὶ τί ἤχηρά τί μελωδικὴ φωνή! Ἐπαλλεν ὡς τῆς λύρας αἱ χορδαί. Ἐνίοτε ἐνόμιζεν ὅτι τόσον ἐχρωματίζετο εἰς αἴσθημα, ὥστε προσωμοιάζεν ἄσμα καὶ ἄλλοτε πάλιν εἶχεν τόνους ἀνακαλοῦντας εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ἐντύπωσιν μελαγχολικοῦ κελადήματος πτηνοῦ. Ὅταν δὲ ἐνίοτε ἐγέλα, πρᾶγμα σπάνιον, ἐνόμιζεν, ὅτι ἀκούει τὰ παιδρὰ τερετίσματα ἀκανθυλίδος. Οὐτε ἐφρακτάσθη, ποτὲ ὅτι ὅλας αὐτὰς τὰς ιδιότητας τὰς ἀποκτᾷ ἡ φωνή, μόνον ὅταν διέρχεται διὰ τῶν ἀκουστικῶν ὀργάνων τοῦ ἀγαπῶντος, ὅτι αἱ χορδαὶ μετὰ τοὺς ἐναρμονίους ἤχους εἶναι ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ψυχῇ, ὅτι μόνον πλήττει αὐτὰς τῆς ἀγαπῶμένης ψυχῆς ἢ φωνῆς, καὶ ὅτι ἡ οὐράνιος αὐτὴ μουσικὴ εἶναι ὑποκειμενικὴ, εἶναι ἀπλῆ παραισθησις.

Τὴν παρετήρει μετὰ θάμβους, καὶ ὅταν συνέπεσε τὸ πρῶτον νὰ ἀντικρύσουν οἱ ὀφθαλμοὶ του τοὺς ἰδικούς τῆς, εἶδεν ὅτι ἠκτινοβόλουν φῶς αἰθέριον, ὅτι τὸ βλέμμα τῶν ἐξέχεε γοητείας.

Ὑφίστατο τὴν ἐπίδρασιν εὐτυχίας ἀγνώστου τῆς εἰς αὐτόν, ἀσυλλήπτου, εὐτυχίας μετεγούσης ἄλλους. Ἀνεδίφει τὸ βιβλίον τῶν ἀναμνήσεων του, κλλ' εἰς οὐδεμίαν τῶν σελίδων αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ συναντήσῃ παρόμοια συναίσθηματα. Διεγίνωσκεν ἐν ἑαυτῷ ἐκχειλίζουσαν πλημμυρίδα ζωῆς, αἰσθημάτων, ὡς τρυφεράς, ἀπείρου ἀγάπης πρὸς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸν δημιουργίαν, πρὸς ἑμψυχα καὶ ἄψυχα, πρὸς τὸ σύμπαν. Τὴν νύκτα ἡσθάνετο παράδοξον βέλγητρον, ἀνατείνων τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸ στερέωμα καὶ παρακολουθῶν τὰς παλλομένας μαρμαρυγὰς τῶν ἀστέρων. Τί περίεργον, ποτὲ δὲν τὰς εἶχεν ἀντιληφθῆ!

Καὶ ὅταν τὸ ἔσπερας ἐπανάρχετο εἰς τὸν οἶκόν του καθηλοῦτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀκίνητος καὶ τὸ βλέμμα του ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν φωτεινῶν χαραγῶν ἐνὸς κλειστοῦ παραθύρου. Ὅπισθεν τῶν χαραγῶν τούτων διέβλεπε διὰ τῆς φαντασίας, τὴν λυχνίαν μετὰ τὸ φῶς τὸ ἀσθενές, τὴν σύμμαχον τῆς συμπαθοῦς κό-

Ἡ ἀποβάθρα τῶν Πατρῶν

ρης ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ἐργασίας. Πολλάκις εἰς τὰ ἄψυχα ἀποδίδομεν ψυχὴν καὶ διάνοιαν· καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν τὴν εἶχεν ἡ λυχνία ἐκεῖνη, μὲ τὴν ὠχρὰν τὴν ἄτονον λάμπην, μετέχουσα τοῦ νυσταλέου καμάτου τῆς φίλης τῆς, τῆς ἀγρυπνούσης κόρης. Ἐκλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔβλεπεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πενιχροῦ δωματίου, κύπτουσα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς, τὴν Ἀθῆν, τὴν παρθένον μὲ τὸ μέτωπον τὸ γαλήνιον, με τὸ ἐπίχαρι, τὸ σεμνόν, τὸ κάτω νεῦον βλέμμα.

Ἐν τῇ βρεμβῶδει ἀυπνία τοῦ ἡ προβολῆ τῆς εἰκόνας ταύτης μὲ τὴν ἰσχυρὰν φωτοσκίασιν ἐπὶ τῆς γλυκείας ἐκεῖνης μορφῆς ἐπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ τοίχου παρακολουθοῦσα τὴν ὀπτικὴν ἀκτῖνα τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ σκέψεις ἐπὶ πραγμάτων, ἐφ' ὧν οὐδέποτε ἐστράφη ἢ προσοχὴ του ἀπησχόλου τὴν διανοιάν του.

Κατεδίκαζεν ἑαυτὸν, ὅτι παρορᾷ νόμον αἰώνιον, νόμον καθολικόν, ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῆς ἐννοίας τῆς αἰωνιότητος τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν οἰκογένειαν, τὴν ἐστίαν. Ἡ ἐστία διεννοεῖτο εἶναι ἡ φλόξ, ἡ ὁποία πρέπει πάντοτε νὰ σπινθηρίζῃ καὶ νὰ λάμπῃ. Ἐσθῆθη ἡ ἰδική του ἡ ἐστία, διὰ τοῦ θανάτου τῆς Μαρίας του, τῆς λατρευτῆς ἀδελφῆς του, εἶναι ἀληθές. Ἄλλ' ἡ πάλῃ κατὰ τῆς φθορᾶς, ἀλλ' ἡ αἰωνιότης τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι καθῆκον, τὸ ὁποῖον βαρύνει πάντας. Ἄν ἡ συντήρησις τῆς πυρῆς τῆς ἐστίας δὲν ἦτο καθολικοῦ νόμου ἐπιταγή, ἔπρεπε τότε πᾶσα ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς νὰ σθεσθῇ καὶ ὁ βίος τῆς ἀνθρωπότητος νὰ ἦναι μιᾶς γενεᾶς ὁ βίος. Διὰ τοῦτο ἡ οἰκογένεια συμβολίζεται ἐν τῇ Ἐστίᾳ, τῇ ἀθανάτῳ κόρῃ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, διότι πρέπει νὰ ἦναι ἀτελεύτητος, ὡς τὸ ἀκοίμητον τῆς Ἐστίας πῦρ. Διασκορπίζεται ἡ πα-

τρικὴ οἰκογένεια· Σθέννυται διὰ τοῦ θανάτου· Ἐπὶ τῆς θερμῆς ἐτι τέφρας τῆς ἀνάγκῃ νὰ ἀναφθῇ τῆς νέας οἰκογενείας ἡ πυρά. Οὕτω ἡ οἰκογένεια καὶ μετ' αὐτῆς ἡ ἀνθρωπότης παραμένει ἀθάνατος, ὡς ὁ ἀπὸ τῆς τέφρας τοῦ ἀναγεννώμενος Φοῖνιξ.

Κατεπλάγη ὅτι ποτὲ μέχρι τῆς ὥρας ἐκεῖνης αὐτὸς ὁ τόσοσ μελετητικὸς δὲν προσηλώθη ἐπὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, καὶ δὲν διέκρινεν ὅτι καὶ τότε αἱ σκέψεις αὐταὶ ἦσαν σκέψεις ἐξ ὑποβολῆς, καὶ δὲν ἔβλεπεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κυανοῦ νέφους τῶν ὀνείρων του τὴν λευκὴν μορφήν τῆς Ἀθῆς, ἡ ὁποία διὰ τῆς φωνῆς ἐκεῖνης τῆς τόσοσ πειστικῆς ὑπηγόρευε τὰς σκέψεις ταύτας ὀλιγώτερον εἰς τὴν διάνοιάν του, περισσότερο εἰς τὴν καρδίαν του.

Παρήλθον δύο περίπου μῆνες.

Διὰ τὸν Κίμωνα τὸ νὰ βλέπῃ τὴν Ἀθῆν εἶχε καταστῆ ἀνάγκῃ ἀνυπέροβητος. Ἠρξισαν μάλιστα καὶ αἱ ἐπισκέψεις. Εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν των, ὡς ἔλεγε, καὶ τὸ ἔλεγεν εἰλικρινῶς, ἔτσι μόνον γιὰ νὰ τοὺς πῇ τὴν καλημέρα, ἐπειδὴ μάλιστα ἐβιάζονταν πολὺ. Καὶ ἐν τούτοις ὅταν ἀνέσυρε τὸ ὠρολόγιόν του, ἔβλεπε μετ' ἐκπλήξεως, ὅτι εἶχαν παρέλθει δύο ὥραι· καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ἡ ὥρα τῆς ἀναφορᾶς.

Ἡ καρδία τοῦ τεσσαρακονταετοῦς τούτου ἀνδρός, ἀφελῆς, ἀγνή, παιδική, εἶχεν ἀλωθῆ ὑπὸ τῆς δεκαοκταετιδος κόρης.

Ἐν τούτοις δὲν εἶχε σαφῆ τοῦ πράγματος ἰδέαν. Οὔτε τί ἠθέλεν, οὔτε τί ἠσθάνετο ἐγνωρίζεν. Ἠξέυρε μόνον ὅτι τὸν εἶχε κυριεύσει εὐτυχία τις ἀγνωστος, ἀπροσδιόριστος, ἥτις ἤρξισε νὰ καθίσταται εἰς αὐτὸν ἐπώδυνος, διότι ἐροθεῖτο μὴ τῷ ἐκφύγῃ. Καὶ ἐπέτεινε τὴν πρὸς τὴν Ἀθῆν ἀγάπην του, τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς ἡ ἐπισκόπησις.

Ἦτο μελαγχολική, ὅσον ἡ ἀδελφὴ τῆς φίλο-

γελῶς. Περιεσταλμένη, σιωπηλή, βεμβώδης, ὅσον ἐκείνη φαιδρὰ καὶ σκώπτρια καὶ φλύαρος, παρατηροῦσα τὸν μεθ' οὗ συνωμίλει ἀτενῶς καὶ συζητοῦσα θορυβῶδως μετὰ θάρρους ἀνδρός. Τῷ ἐνέπνεε τρόμον ἢ πτυχιούχος, τὸν προσεῖλκε καὶ τὸν συνεχίνει ἢ ταπεινὴ ράπτρια.

Οὐδέποτε ἀντήλλαξαν ἐξηγήσεις· ἀλλ' εἶχεν ἀπειρους ἐνδείξεις ὁ Κίμων, ὅτι ἤννοετο ἡ καρδιά του.

Ἦλιπιζεν ἄρα εἰς γάμον μετὰ τοῦ λοχαγοῦ Ἀνδρεάδου ἢ πτωχὴ ράπτρια; Ἐπετηδεύετο ῥωμαντικὴν αἰσθηματικότητα ἐξ ἀπλῆς φιλαρκεσίας; Ἄδελφον. Ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἦσαν τόσον σεμναί, τόσον ἔμμεσοι, τόσον ἄθραϊ αἰ πρὸς τὸν Κίμωνα ἐνδείξεις τῆς στοργῆς τῆς! Ἀπαξ μόνον ἀπεκαλύφθη σαφέστερον, ἴσως ἀκουσίως, ἡ ψυχὴ τῆς.

Ὅταν ἡμέραν τινα διηγείτο ὁ Κίμων εἰς τὴν οἰκίαν τῆς τὴν ἱστορίαν τοῦ Νικολάου Βερπη, καὶ τὴν θέσιν, ἣν ἔλαθεν ὁ ὄρφανός νεός ἐν τῇ καρδίᾳ του.

— Πόσον εὐτυχισμένος, εἶπε, πρέπει νὰ ἦναι αὐτός ὁ νεός, Κύριε Κίμων, ἀφοῦ, κατώρθωσε νὰ ἀγαπηθῇ τόσον ἀπὸ ψυχὴν σὰν τὴν ἰδικὴν σας!

Ρίγος εὐδαιμονίας διέτρεξε τὸν Κίμωνα, ὅταν ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους· καὶ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν τὴν διελάλει τὸ ἔμπλεον εὐγνωμοσύνης βλέμμα, τὸ ὁποῖον προσήλωσεν ἐπ' αὐτῆς.

Ἐν τούτοις δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀποφασισθῇ ἡ τύχη του, ἀπὸ γεγονότος ὅλων ἀπροόπτου.

Ἐπανήρχετο ἐσπέραν τινα εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐνῶ διήρχετο πρὸ τῆς θύρας των, ἡ χήρα Καρταλᾶ τῷ ἔκραξε περιχαρῆς.

— Δὲν ἔρχεσθε μέσα, κύριε Ἀνδρεάδη, νὰ σὰς ποῦμε τὰ εὐχάριστα νέα;

— Τί ἔτρεξε κυρία Καρταλᾶ;

— Μεγάλα πράγματα, κύριε Ἀνδρεάδη, μεγάλα. Σὲ δέκα πέντε μέρας σηκώνουμε τὸ σπίτι, φεύγουμε μὲ τὸ αὐστριακὸ γιὰ τὴν Καλλιπολί.

Κεραυνός ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἦτο ἡ εἰδήσις αὐτῇ· τὸ αἶμα ἔσωρευθη εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐχύθη ὠχρότης θανάτου.

— Ἄ! κυρία Καρταλᾶ, φεύγετε, εἶπετε; Δὲν ἀστείζεσθε; Πῶς αὐτό;

— Δὲν ἀστείζεται διόλου ἡ μαμμιά, Κύριε Ἀνδρεάδη, ἀπάντησεν ἡ πτυχιούχος. Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνεβλήθη, μὲ ἀποστέλλει διδασκάλισσαν εἰς μίαν κωμόπολιν, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Θράκης. Διετάχθη νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ σπουδῆς, διότι, φαίνεται, ὅτι εἶναι ἐκεῖ πολὺ ἀναγκαῖα ἡ παρουσία μου. Τὰ σχολεῖα ἐκεῖ, ἀπὸ μηνῶν, Κύριε Ἀνδρεάδη, ἔνεκα τῶν βουλγαρικῶν ραδιουργιῶν, ζεῦρετε...

— Θὰ ἔχουμε ὀγδοήντα λίραις μισθὸν τὸ χρόνον, καὶ κατοικία καὶ τὰ τυχερά, χῶρια ποῦ...

— Μὴ μὲ διακόπτεις, μαμμιά. Ἡ μητέρα Κύριε Ἀνδρεάδη, αὐτὰ τὰ πεζὰ καὶ χυδαῖα σκέπτεται πάντοτε, καὶ αὐτὰ πάντοτε τὴν εὐχαριστοῦν. Ἀλλ' ἐγὼ ἀποβλέπω εἰς τὴν ἀποστολήν μου, διότι, ὅπως μοῦ ἔλεγον καὶ ἀπὸ τὸν σύλλογον, εἶναι ὑψίστη ἡ ἐντολὴ τὴν ὁποῖαν ἀναλαμβάνω ἐκεῖ.

Τότε ὁ Κίμων στρεφόμενος πρὸς τὴν ράπτριαν, λέγει πρὸς αὐτὴν μετὰ φωνῆς ἠλλοιωμένης.

— Καὶ ἡ κυρία Ἀνθή εἶναι ἐπίσης ἐνθουσιασμένη ποῦ φεύγει;

— Ἐγὼ Κύριε Κίμων; Πρὸς τί; Ἐμένα ἢ ἀποστολὴ μου εἶναι νὰ ράπτω· δὲν θὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη μου, ἂν ἀλλάξωμεν τὸν τόπον τῆς διαμονῆς μας.

Καὶ στεναγμὸς βαθύς ἐπηκολαύθησε τὸ μελαγχολικὸν συμπέρασμα.

— Ποῖος ἤξεύρει, Κυρία Ἀνθή. Ποῖος ἤξεύρει! Καμμιά φορὰ ἡ τύχη ἔρχεται καὶ χωρὶς νὰ τὴν κληρονομήσῃς. Αὐτὸ μάλιστα συμβαίνει συνήθως. Καὶ μετὰ τοὺς αἰνιγματώδεις τούτους λόγους τὰς ἀπεχαιρέτησε καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐνόησε τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους, τὸ ὁποῖον τὸν ἐκυρίευσεν. Ἦτο ἀφόρητος εἰς αὐτὸν ἡ ἰδέα, ὅτι ἠδύνατο νὰ μὴ βλέπῃ τὴν Ἀνθὴν. Ἐπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἦτο πτωχὴ, ὅτι ἡ κοινωνικὴ τῆς τάξις ἦτο ταπεινὴ. Καὶ μὲ αὐτὰ τί; Θὰ ἐμποδίσουν τὴν εὐτυχίαν του; Ὅλα αὐτὰ εἶναι προλήψεις. Ἐπειτα δὲ αὐτὸς τὸ γαλάζιο αἶμα δὲν τῷ ἀπάντησε πουθενά. Πῶς; ἐπειδὴ κερδίζει τὸ ψωμὶ τοῦ σπιτιοῦ τῆς, τὸ ψωμὶ τῆς μητέρας καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς μὲ τὸν κόπο τῆς τὸ ἄξιον κοριτζί, γιὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἀγενής; Ἐξυπνὴ εἶναι, μορφωμένη εἶναι, ὅσο χρειάζεται. Ὅσο γιὰ τὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς τῆς δὲν θὰ εἶχε νὰ ζηλέψῃ τίποτα, οὔτε ἀπὸ ἀγία.

Εἰς αὐτὸ τὸ σχέδιον, τὸ μόνον πραγματικὸν ἐμπόδιον θὰ εἶναι ἡ φτώχεια τους· ἀλλὰ θὰ ζήσουν κ' αὐτοὶ ὅπως τόσοι ἄλλοι συνάδελφοί του, ποῦ κρέμονται στὸ μισθό. Καὶ ἂν κάμνη θυσία, αὐτὸ θὰ ἦναι λόγος νὰ πὸν ἀγαπᾷ περισσότερο ἢ Ἀνθὴ.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐδίστασε πρὸς στιγμήν· καὶ ἐξ ἐνστικτοῦ σκέψεως διενόηθη νὰ συμβουλευθῇ τὸν μόνον φίλον του, τὸν λοχαγὸν Βράγκαν. Ἀλλ' ἐγνώριζε τὰς ἰδέας του καὶ ἐμάντευσεν ὅτι θὰ τὸν εὕρη λυσσῶδη πολέμιον τοῦ πόθου του. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπεφυλάχθη νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ ἀπλῶς τὰ τελεσμένα γεγονότα.

Τὴν ἐπιούσαν ἐζήτησε τὴν Ἀνθὴν εἰς γάμον παρὰ τῆς μητρός τῆς, ἡ ὁποία παρ' ὀλίγον παρεφρόνει πρὸ τῆς ἀνεπίστου εὐτυχίας, ἐνῶ ἡ Ἀνθὴ ἐμείδισε σεμνότερα καὶ χαριέστερα, καὶ ἐταπεινώσασκε τοὺς ὀφθαλμοὺς περισσότερο ἔτι τοῦ συνήθους.

Ὅταν ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Βράγκαν τὴν ἀπόφασίν του, ζωρὰ κατῆφεια ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του, εἴτε διότι τὸν κατέβληψεν αὐτὴ, εἴτε διὰ τὸ αἰφνίδιον τῆς εἰδήσεως. Καὶ ἐν σπουδῇ, μὲ προφανῆ ἐκδήλωσιν ἀνησυχίας τὸν ἠρώτησεν.

— Εἶναι τελειωμένα τὰ πράγματα, Κίμων;

— Ὅριστικῶς τελειωμένα τὴν ἐζήτησα ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς σήμερα.

— Τότε, ἀφοῦ δὲν ἔκρινες καλὸν νὰ μοῦ ζητήσης γνώμην, περιττεύει καὶ ἡ ἔγκρισσις. Δὲν μοῦ μένει παρὰ νὰ σοῦ εὐχηθῶ εὐτυχίαν ἀπὸ τοῦ βάθους ἀδελφικῆς καρδίας, διότι ἤξεύρεις ὅτι ἂν εἶχα ἀδελφὸ δὲν θὰ τὸν ἀγαποῦσα περισσότερο.

— Τὸ γνωρίζω, καλέ μου Φίλιππε. Ἀλλὰ μοῦ

σφίγγουν τὴν καρδιά αἱ ἐπιφυλάξεις σου. Μόνον ἐπειδὴ εἶναι τελειωμένα μὲ συγχαίρεις :

— Ναί, Κίμων.

— Ἐνῶ ἂν δὲν ἦσαν τελειωμένα . . .

— Τί σέ ενδιαφέρουν αἱ περὶ ἀδυνάτων ὑποθέσεις; Τὸ ἐὰν μὲ τὸ δὲν καὶ μὲ παρατατικὸν ἢ ὑπερσυντελικὸν εἶναι ἢ πλέον χρεωκοπημένη ἐταιρεία λέξεων, ὅπου ἤμπορεῖ νὰ σχηματισθῆ ποτέ.

— Μὲ ενδιαφέρουν· καὶ σέ ἐξορκίζω εἰς τὴν φιλικὴν μας νὰ συμπληρώσης τὴν ιδέαν σου.

— Ἀφοῦ τὸ θέλεις τὸ κάμνω. Καὶ δὲν πταίω ἐγώ, ἂν θὰ σέ πικράνω. Ἄν δὲν ἦσαν τελειωμένα, Κίμων, θὰ σοῦ ἔλεγα, ὅτι δὲν μοῦ ἐμπνέουν μεγάλην πεποίθησιν εὐτυχίας αὐταὶ αἱ ἐνώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο, ὅσον καὶ ἂν προσπαθῆ νὰ ὑψώσῃ τὸν ἄλλον, ἀναγκάζεται ἐν τούτοις καὶ αὐτὸς νὰ χαμηλώσῃ, ὅσον ἤμπορεῖ, διὰ νὰ μὴ τοὺς κάμῃ γελοίους ἢ διαφορὰ τοῦ ἀναστήματος. Ἐπειτα εἶναι γάμος εὐεργητικὸς αὐτός.

— Καὶ μὲ τοῦτο τί;

Δὲν ἀγαπῶ τοὺς εὐεργητικοὺς γάμους, ὅπως δὲν ἀγαπῶ τοὺς εὐεργητικοὺς νόμους. Καὶ οἱ δύο ξέρεις λασπώνουν συνήθως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν.

— Ἐπρεπε νὰ γνωρίζῃς τὸν χαρακτήρα τῆς Ἀνθῆς, τῆς ψυχῆς τῆς τὴν εὐγένειαν, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν σεμνότητά τῆς, καὶ τότε, εἶμαι βέβαιος, δὲν θὰ ἔλεγες αὐτά.

Καὶ τὴν ἐξωγράφησε μὲ τὸν καλλιτεχνικὸν τύπον τῶν χρωματισμῶν, τὸν ὁποῖον μόνος ὁ ἔρωσ διδάσκει, καὶ ἀνέλυσε εἰς τὸν Φίλιππον, τὴν ἀντίθεσιν τοῦ χαρακτήρος τῶν δύο ἀδελφῶν.

— Καλλίτερα νὰ μὴ μοῦ τὰ ἔλεγες αὐτά, Κίμων. Ἄλλὰ σοῦ ὑπεσχέθην ἐλικρινεῖσθαι καὶ θὰ τὴν ἐξαντλήσω. Ἐγὼ θὰ ἐπροτίμων αὐτῇ ἢ Ἀνθῇ σου νὰ ἔχῃ τὸν χαρακτήρα τῆς ἀδελφῆς τῆς· νὰ ἦναι ομιλητικὴ, φαιδρά, φιλόγελως, τολμηρά. Ἐμένα αὐτοὶ οἱ χαρακτήρες μοῦ ἀρέσουν. Μοῦ φαίνονται γεροί, ὑγιεῖς· γιατί αὐταῖς ἢ ρομαντικαῖς, αἱ βεμβώδεις, καὶ ονειροπόλοι, αὐταῖς ὅπου ἔχουν στὴ μορφή τυπωμένο τὸ εἰσιτήριο τοῦ Παραδείσου, καὶ, μόνον νὰ τῆς βλέπῃς, νομίζεις ὅτι μελετοῦν νὰ δώσουν ἐξετάσεις γιὰ ἀγίας, αὐταῖς, ὅπου καθὼς ἢ Παναγία μὲ πέπλο τὸ μέτωπό τῆς, σκεπάζουν καὶ αὐταῖς τὰ ὠραία τους βλέμματα, μὲ ἕνα σεμνὸ πέπλο ἀπὸ τὰ πλούσια βλέφαρά τους, μοῦ φαίνονται γυναῖκες ἀρωσπιάρικαις. Αὐτοὶ οἱ βεμβασμοὶ οἱ αἰθέριοι, αὐτὰ τὰ ξελιγώματα εἶναι οἱ ὑστερισμοὶ τῆς ψυχῆς, καὶ ἐγὼ τοὺς φοβοῦμαι τοὺς ὑστερισμοὺς τῆς ψυχῆς, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀρρώστια.

Καὶ γιατί τοῦτο :

— Γιατί ἐπιδρῶν ἐπὶ τοῦ μυαλοῦ, ἐπὶ τῆς κρίσεως καὶ σοῦ τὰ κάνουν σαλάτα. Σπείρουν εἰς τὴν ψυχὴν πόθους, ὄνειρα, χιμαίρας, καὶ ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ νὰ μὴ εὐρεθῆ κανένας παστρικός, ὁ ὁποῖος νὰ θελήσῃ νὰ καλλιεργήσῃ αὐτὰ τὰ βρωμώχορτα. Ξεβιδόνεται τότε τὸ μυαλό, παραλύει τὸ φρένο καὶ κόπιασε ὕστερα νὰ τῆς βασιτέξῃς στὸν κατήφορο. Γιὰ τοῦτο βλέπεις καὶ ὁ ὑστερισμὸς εἶναι λόγος ἀπαλλακτικὸς ἀπὸ τῆς ποινῆς, ὅπως καὶ κάθε ἄλλη μούρλια.

Ἀλλὰ μὴ μὲ συνερίζεσαι ἐμένα, Κίμων· ἐγὼ εἶμαι ἕνας ἀδιόρθωτος παράξενος.

— Ἀλήθεια ἀδιόρθωτος· καὶ φταίω ἐγὼ ποῦ κάθουμαι καὶ σέ ἀκούω. Τὴν κυριακὴ θὰ ἦσαι στοὺς γάμους. Γιατί βιάζονται νὰ φύγουν ἢ μητέρα καὶ ἢ ἀδελφὴ τῆς Ἀνθῆς καὶ τὰ πράγματα βλέπεις ἐπισπεύδονται.

— Καὶ θὰ ἦμαι καὶ θὰ χαρῶ· καὶ ἢ Ἀνθῇ σου, ἀφοῦ θὰ ἦναι γυναίκα σου, θὰ ἦναι ἀδελφὴ μου, καὶ ἀδελφὴ τῆς γυναίκας μου. Αὐτὰ ἐννοοῦνται οἰκοθεν.

Εὐχαριστῶ, ἀγαπητέ μοι Φίλιππε. Δὲν ἀμφέβαλλα περὶ τούτου. Ἀλλὰ φαντάζεσαι ποῖος θὰ ἦναι ὁ κουμπάρος ἐνός λοχαγοῦ πρώτης τάξεως :

— Ὅχι Κίμων.

— Θὰ ἦναι ἕνας ταπεινὸς βαθμοφόρος μὲ τὸ πρώτο πάνινο γαλόνι στὸ μανίκι, ἕνας μικρὸς δεκανεύς, ὁ Νίκος.

— Ὡ ναί. Ἐννοῶ. Τὸν εἶχα λησμονήσει.

Πρώτην φοράν τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ Φίλιππος Βράγκας ὑπῆρξεν ἰδιότροπος καὶ σκαίος πρὸς μεγάλην κατάπληξιν τῆς γυναίκας του, ἢ ὁποία πάντοτε φαιδρὸν καὶ εὐχαριστημένον ἦτο συνηθισμένη νὰ τὸν βλέπῃ. Ὅλα τοῦ ἔπταιον. Αὐτὴ πάλι ἢ Μαριγὼ ποῦ εἶχε τ' αὐτιά τῆς· χτυποῦσε μιά ὥρα ὅσο ποῦ νὰ τοῦ ἀνοίξῃ, ποῦ τοῦρθε νὰ ρίξῃ τὴν πόρτα μὲ τῆς κλωτσιαῖς καὶ νὰ τῆς σπάσῃ τὰ πλευρά. Καὶ ἢ σούπα ἦταν μιά ἀηδία, ἕνα νερόπλυμα. Τὸ ψητὸ πνιγμένο στ' ἀλάτι σὰν νὰ τὸ βγάλαν ἀπὸ τὴ σαλαμούρα ἐκείνη τῇ στιγμῇ. Χάλια. Παντρέψου γιὰ νὰ μὴ βροίσκῃς οὔτε νὰ φῶς ἕνα πιάτο φαί. Καὶ τὰ παιδιά νὰ παύσουν αὐτὴ τὴ φλυαρία ποῦ τοῦ τσακίζει τὰ νεῦρα. Νὰ ἡσυχάσουν. Βαρέθηκε πλεῖα νὰ τ' ἀκούῃ.

Εἰς τὰς ἐπιμόνους τῆς γυναίκας του ἐρωτήσεις περὶ τῆς πρωτοφανοῦς αὐτῆς διαθέσεώς του οὐδὲν ἀπήντα. Ἄλλ' ἐβημάτιζε σιωπηλὸς μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, καὶ μόνον αἱ ἐξῆς φράσεις τοῦ διέφυγον.

— Εἶδες ἐκεῖ. Ἐνα μυαλό, σὰν τοῦ Ἀνδρεάδη, νὰ τοῦ τὸ κἀνὴ κουρέλια μιά παληοτασιλιθήθηρα, καὶ νὰ τὸν δένη ἔπειτα στὴν οὐρά τῆς. Τελείωσε. Καὶ τὰ ποῖο γεμάτα κεφάλια ἔχουν ἀρκεταῖς σπηλιαῖς γιὰ νὰ ἀλλοιζῇ μέσα ὁ ἀέρας. Ἀλλὰ σ' αὐτόν, νὰ λέω τὴν ἀλήθεια, φταίει περισσότερο ἢ καρδιά του ἢ ἀδιόρθωτη. Ὅλων αὐτῶν τῶν αἰσθηματικῶν ἢ ἀσθένεια εἶναι ὑπερτροφία τῆς καρδίας, ἀσθένεια, ἂν δὲν ἀπατώμαι, θανατηφόρος. Καυμένε Κίμων, καλέ καὶ ἀγαπημένε μου φίλε. Εἶθε νὰ διαψεύσῃ τὸ μέλλον αὐτὰ τὰ μαῦρα προαισθηματά μου, γιατί θὰ ἦναι πολὺ ἄδικος ὁ Θεὸς ἂν σὺ γείνης δυστυχῆς.

[Ἐπεται συνέχεια]

EMMANOYHΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

